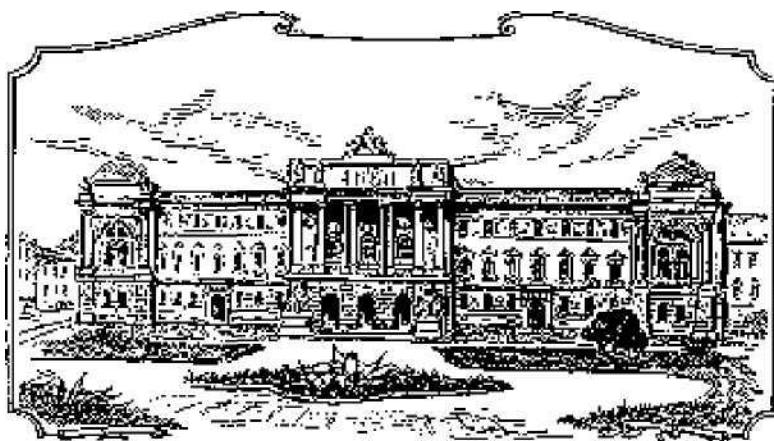

**Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ**

1661

**для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 051 Економіка**

освітніх програм:

**«Економічна аналітика та бізнес-статистика»
«Економіка та правове регулювання в бізнесі»**

Львів 2022

**Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ**

**для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 051 Економіка**

освітніх програм:

**«Економічна аналітика та бізнес-статистика»
«Економіка та правове регулювання в бізнесі»**

Львів 2022

Рецензенти:

Сидорова А.В., доктор економічних наук, професор кафедри економічної та управлінської аналітики Донецького національного університету імені Василя Стуса;

Гончар І. А., кандидат економічних наук, доцент кафедри статистики, інформаційно-аналітичних систем і демографії КНУ імені Тараса Шевченка

Сотнікова Л.В., заступник начальника Головного управління статистики у Львівській області

Відповідальний за випуск

к.е.н. , проф. **Матковський Семен Олексійович**

Матковський С.О., Панчишин Т.В., Гринькевич О.С., Марець О.Р.

Методичні рекомендації до виконання курсових робіт для студентів спеціальності 051-Економіка / С.О. Матковський, Т.В. Панчишин, О.С. Гринькевич, О.Р. Марець. Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка, 2022. 58 с.

Наведено рекомендації щодо змісту і структури курсової роботи, правила її оформлення, поради до підготовки презентації і захисту, а також критерії оцінювання роботи.

Рекомендовано для здобувачів вищої освіти та інших учасників освітнього процесу, залучених до виконання і керівництва кваліфікаційними роботами.

Затверджено на засіданні кафедри статистики Львівського національного університету імені Івана Франка
Протокол № 1 від 27 серпня 2021

© Львівський національний університет
імені Івана Франка, 2022

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	8
2. ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	10
Вибір та обґрунтування теми.....	10
Підбір та опрацювання джерелознавчої бази дослідження	11
Формування та узгодження плану курсової роботи.....	11
Збір та опрацювання даних.....	12
Формулювання висновків і рекомендацій	12
3. СТРУКТУРА ТА ОБСЯГ КУРСОВОЇ РОБОТИ	14
3.1 Титульний аркуш.....	14
3.2 Зміст	14
3.3 Перелік умовних позначень.....	15
3.4 Вступ.....	15
3.5 Основна частина.....	15
3.6 Висновки та пропозиції.....	16
3.7 Перелік джерел посилання.....	16
3.8 Додатки	17
5. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	18
5.1 Загальні вимоги до оформлення курсової роботи	18
5.2 Нумерація сторінок	19
5.3 Заголовки	19
5.4 Таблиці.....	20
5.5 Графічний матеріал	21
5.6 Формули.....	22
5.7 Примітки та виноски	23
5.8 Переліки.....	24
5.9 Перелік джерел посилання.....	25
5.10 Посилання.....	25
5.11 Додатки	26
6. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ	28
7. КЕРІВНИЦТВО ТА РЕЦЕНЗУВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	29
8. ПОДАННЯ І ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ	30
9. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	33
10. СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	36
ДОДАТКИ.....	38
ДОДАТОК А Орієнтовна тематика курсових робіт.....	39
ДОДАТОК Б Приклад оформлення титульного аркушу	41
ДОДАТОК В Приклад оформлення змісту роботи.....	42

ДОДАТОК Г Приклад оформлення переліку умовних позначень та скорочень.....	43
ДОДАТОК Д Приклад оформлення вступу роботи	44
ДОДАТОК Е Приклад оформлення висновків та рекомендацій	46
ДОДАТОК Ж Приклад оформлення завдання	49
ДОДАТОК И Приклад оформлення бібліографічного опису у переліку джерел посилання	51
ДОДАТОК К Приклад оформлення рецензії на курсову роботу	53
ДОДАТОК Л Критерії оцінювання студентських наукових робіт.....	55
ДОДАТОК М Перелік рекомендованих аналітичних центрів.....	56

ВСТУП

У структурно-логічній схемі ОП «Економічна аналітика та бізнес-статистика», «Економіка та правове регулювання в бізнесі» курсова робота є окремою освітньою компонентою, реалізація якої забезпечує розвиток у студентів теоретичних знань і практичних навиків підготовки і захисту індивідуальної кваліфікаційної роботи, вивченні конкретної проблеми та формулюванні висновків.

Курсова робота покликана реалізувати такі навчальні і науково-пошукові завдання: 1) критично аналізувати наукову літературу, оцінювати і зіставляти думки різних вчених з теми роботи; 2) самостійно робити власні теоретичні узагальнення; 3) формулювати гіпотези дослідження і готувати емпіричну базу для його виконання; 4) використовувати методи аналізу кількісних і якісних даних для перевірки гіпотез, сучасні прикладні програми роботи з даними; 5) формулювати висновки та рекомендації.

Підготовка і захист курсової роботи покликані забезпечити формування і розвиток інтегральної компетентності бакалаврів з економіки, зокрема, здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки, а також тих програмних результатів навчання, які забезпечуються освітніми компонентами програми з урахуванням логіко-структурної схеми навчання.

Тематика курсових робіт і завдання до їх виконання розроблені з орієнтацією на формування і розвиток загальних і спеціальних компетентностей, передбачених стандартом спеціальності 051 Економіка і фокусом освітніх програм «Економічна аналітика та бізнес-статистика», «Економіка і правове регулювання в бізнесі» (ЗК3-ЗК5, ЗК7, ЗК8, ЗК10- ЗК12, СК1, СК3-СК9, СК11-СК18), забезпечення індивідуальних траєкторій навчання студентів, а також з урахуванням проблематики науково-дослідної роботи кафедри.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Ці методичні рекомендації розроблені відповідно до Законів України «Про вищу освіту» та «Про наукову і науково-технічну діяльність», стандарту вищої освіти України перший (бакалаврський) рівень галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 051 Економіка, освітніх програм підготовки бакалаврів «Економічна аналітика та бізнес-статистика», «Економіка і правове регулювання в бізнесі», а також ДСТУ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання» та ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання», наказів та листів МОН України, ДСТУ 3582:2013 «Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила», Положення «Про порядок організації та проведення Всеукраїнських конкурсів студентських наукових робіт у Львівському національному університеті імені Івана Франка», Наказ МОН України «Про затвердження Положення про Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт з галузей знань і спеціальностей» та інших нормативно правових документів.

Мета курсової роботи — поглиблення, закріплення, розширення та систематизація теоретичних знань і практичних навиків, здобутих на відповідному етапі навчання, розвиток у студентів навиків самостійного мислення, вміння формулювати висновки та рекомендації з теми курсової роботи.

У курсовій роботі здобувач вищої освіти демонструє вміння застосовувати кількісні та якісні методи дослідження соціально-економічних явищ і процесів, а також здатність виявляти закономірності їх розвитку.

У процесі виконання курсової роботи студент отримує досвід опрацювання літературних джерел, серед яких обов'язковими є відповідні нормативно-правові акти, вказівки методологічні положення Державної служби статистики України, інших міністерств і відомств щодо інформаційно-аналітичної підтримки управлінських рішень, правового регулювання в галузі економічної сфери. Використовуючи результати досліджень інших авторів у своїй роботі, студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності, правил цитування запозичених матеріалів.

Зміст курсової роботи має відповідати її темі, визначеній меті і завданням до виконання. Необхідним при виконанні курсової роботи є дотримання вимог щодо обсягу, структури і оформлення роботи.

Курсова робота є важливим етапом у формуванні в студентів навиків самостійного наукового дослідження окремих соціально-економічних явищ і

процесів, опануванні сучасних методів аналізу, розширенні знань та вмінь, що можуть стати фундаментом при написанні випускної кваліфікаційної роботи.

Результати захисту курсової роботи визначають оцінками «відмінно», «добре», «задовільно» і «незадовільно».

Матеріали курсової роботи, захищені з оцінкою «відмінно», можуть бути рекомендовані до друку у наукових виданнях, участі у конкурсах студентських наукових робіт. Критерії оцінювання студентських наукових робіт відповідно до Положення про Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт з галузей знань і спеціальностей зазначено у [додатку Л](#).

2. ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконання курсової роботи зазвичай складається з таких етапів:

- вибір теми і затвердження календарного плану виконання роботи;
- ознайомлення з чинними нормативно-правовими актами, спеціальною науковою і методичною літературою за обраною темою, складання бібліографії до завдань дослідження;
- формування та узгодження плану курсової роботи;
- підготовка емпіричної бази дослідження,
- обробка та аналіз інформації за допомогою кількісних та якісних методів, прикладних програм
- формулювання на основі проведеного аналізу висновків і розроблення рекомендацій щодо визначеної проблеми;
- оформлення курсової роботи відповідно до методичних рекомендацій;
- рецензування роботи науковим керівником;
- виправлення зауважень та реєстрація остаточного варіанту роботи на кафедрі;
- підготовка до захисту і презентація основних результатів дослідження.

Вибір теми і затвердження календарного плану виконання роботи

Орієнтовна тематика курсових робіт розробляється кафедрою статистики відповідно до мети, компетентностей і програмних результатів навчання, передбачених ОП «Економічна аналітика та бізнес-статистика», «Економіка і правове регулювання в бізнесі», з урахуванням індивідуальної освітньої траєкторії студента, науково-дослідної і проектної роботи кафедри, зацікавлень зовнішніх стейкхолдерів, з якими співпрацює колектив кафедри. Тематику курсових робіт, які студенти виконували у попередні роки, подано у [додатку А](#). Теми курсових робіт щорічно переглядають з урахуванням актуальності проблематики та зацікавлень учасників освітнього процесу.

Студент самостійно обирає тему курсової роботи і наукового керівника. Вибір повинен бути виваженим, з урахуванням індивідуальних інтересів здобувача вищої освіти, його попередніх навчальних і науково-пошукових робіт (рефератів, доповідей на наукових конференціях). Як правило, студент повинен прагнути обрати тему, яка б була пов'язана з темою майбутньої випускної кваліфікаційної роботи.

Вибір теми курсової роботи, не передбаченої рекомендованою тематикою, дозволяється, якщо запропонована тема є актуальною в теоретичному та практичному плані і може бути забезпечена необхідними аналітичними даними. У такому випадку тему роботи та її план потрібно узгодити з науковим керівником та завідувачем кафедри.

Під час схвалення теми варто уникати формулювань, які спонукають до надмірного розширення цілей курсової роботи, утруднюючи її виконання як роботи навчально-дослідного характеру. Після затвердження теми курсових робіт не можуть бути змінені.

За обраною темою студент складає план курсової роботи і узгоджує його з науковим керівником.

Підбір та опрацювання джерелознавчої бази дослідження

Опрацювання літературних джерел, науково-методичних матеріалів допомагає студентові з'ясувати рівень наукової розробленості обраної теми, стан законодавчого регулювання економічних явищ і процесів, які характеризують об'єкт дослідження. Пошук наукової літератури, необхідного фактологічного матеріалу студент проводить самостійно, звертаючись у разі потреби до наукового керівника.

Написання основної частини курсової роботи, як правило, базується на вивченні публікацій вітчизняних і зарубіжних дослідників, нормативно-правових актів, що регулюють діяльність суб'єктів бізнесу, звітів провідних аналітичних центрів у галузі соціально-економічних досліджень, використанні відкритих даних, зокрема, Державної служби статистики та інших міністерств і відомств. При цьому результати теоретичних досліджень з обраної проблематики доцільніше шукати у монографічних публікаціях, питання сучасної методології економіко-правових і статистичних досліджень — у фахових періодичних виданнях, методологічних положеннях Державної служби статистики України.

Якість теоретичної частини курсової роботи значною мірою залежить від добору літературних джерел, їхньої актуальності, а також вміння здійснювати узагальнення, систематизацію матеріалів, їх критичний огляд, формулювання власної думки і висновків.

Формування та узгодження плану курсової роботи

Опрацювавши літературні джерела, методичні матеріали та результати попередніх наукових досліджень з обраної теми, виокремивши проблемні, не вивчені раніше питання, студент може формувати план власного дослідження. Правильно сформовані та пов'язані у логічній послідовності розділи плану мають розкривати мету і завдання дослідження.

Під час формування плану курсової роботи доцільно врахувати такі вимоги:

- назви пунктів мають бути лаконічними, але чітко описувати їх зміст;
- жоден із пунктів плану не повинен дослівно повторювати назви роботи;
- окремі параграфи не повинні бути схожими за назвою чи змістом;

- параграфи не повинні містити матеріал, який не стосується обраної проблеми;
- усі пункти плану мають бути пов'язані у логічній послідовності;
- усі пункти плану повинні мати однаковий за вагомістю внесок до розкриття теми.

Зазвичай план містить два розділи по два-три параграфи у кожному з них. Формулюючи назви розділів та параграфів, автор ніби акцентує увагу на тому, які основні цілі, завдання чи ідеї розкриваються у курсовій роботі. Орієнтовний план роботи можна побачити у [додатку В](#).

План курсової роботи і календарний план її виконання повинен бути погоджений з науковим керівником. У разі потреби за узгодженням із керівником можуть бути внесені зміни, про що керівник робить відповідні помітки на затвердженому плані роботи.

Збір та опрацювання даних

Чи не найважливішим у роботі з джерелами є збір достатньої фактологічної для оцінки та аналізу досліджуваної проблеми. Від повноти та якості зібраної інформації залежить правильність результатів дослідження. Тому, для оперативності збору інформації, студент повинен скласти детальніший план кожного параграфу аналітичної частини роботи, в якому чітко окреслюється необхідні дані.

Головними джерелами такого матеріалу є відкриті дані, зокрема, офіційна статистична інформація органів державної статистики та інших міністерств і відомств, дані міжнародних організацій, вітчизняних і зарубіжних аналітичних центрів тощо (перелік рекомендованих аналітичних центрів див. у [додатку М](#)). Така інформація повинна бути розроблена за декілька (5 і більше) років у співставній методології.

Достатній обсяг емпіричних даних дає можливість виявляти закономірності, аналізувати їх за допомогою економіко-математичних і статистичних методів.

Обробку та аналіз емпіричних даних необхідно проводити з використанням сучасних прикладних програм (Phyton, R, Excel, Power BI та ін.), що спростить роботу з даними, забезпечить точність результатів і обґрунтованість висновків. ▸

Формулювання висновків і рекомендацій

Висновки і рекомендації є логічним завершенням основної частини курсової роботи. Вони повинні містити конкретний і стислий виклад результатів виконання кожного завдання, перелік яких сформульовано у вступі і відображено у плані курсової роботи.

Висновки формулюють у вигляді коротких тез, без надмірної деталізації та значної кількості цифрового матеріалу. Кількість основних положень (пунктів) висновків зазвичай відповідає кількості параграфів основної частини курсової роботи. Не можна формувати висновки простим копіюванням окремих положень курсової роботи.

У висновках рекомендують зазначати не лише результати виконаного дослідження, а й проблеми прикладного характеру, які виникали під час дослідження (наприклад, відсутність певних даних через особливості митного чи статистичного обліку) і конкретні рекомендації щодо їхнього усунення.

Загалом зміст висновків має відображати рівень досягнення студентом мети курсової роботи, практичну цінність її результатів, а також може завершуватись формулюванням напрямів подальшого дослідження обраної теми.

3. СТРУКТУРА ТА ОБСЯГ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Структура курсової роботи містить такі елементи:

- *титульний аркуш із завданням на курсову роботу ;*
- *зміст;*
- *перелік умовних позначень (у разі необхідності);*
- *вступ;*
- *основна частина (два розділи);*
- *висновки та рекомендації;*
- *перелік джерел посилання;*
- *додатки (у разі необхідності).*

Обсяг курсової роботи повинен становити до 35 сторінок машинописного тексту. До загального обсягу курсової роботи не входять додатки, перелік джерел посилання, таблиці та рисунки, які займають площу усієї сторінки. Перелік джерел посилання повинен налічувати не менш ніж 15 джерел з обов'язковим посиланням на них у тексті роботи.

3.1 Титульний аркуш

Титульний аркуш курсової роботи є першим аркушем курсової роботи, оформлений у встановленому порядку, на якому повинні бути вказані:

- найменування вищого навчального закладу та кафедри, де виконується курсова робота;
- тема курсової роботи;
- прізвище, ім'я та по-батькові автора;
- науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові наукового керівника;
- місто та рік виконання роботи.

Приклад оформлення титульного аркушу курсової роботи наведено у [додатку Б](#).

У завданні зазначають прізвище, ім'я, по батькові студента, тему дослідження, термін подання завершеної роботи на кафедру, об'єкт, предмет та мету дослідження, перелік завдань для розроблення, дату видання завдання та календарний план його виконання. Заповнений студентом бланк завдання (див. [додаток Ж](#)) підписує науковий керівник.

3.2 Зміст

Зміст курсової роботи розташовується безпосередньо після титульного аркуша та включає в себе послідовно перераховані частини роботи — вступ, номери та найменування усіх розділів та підрозділів, висновки, список

використаних джерел та додатки. Напроти кожної назви частин роботи вказують номери сторінок, з яких вони починаються. Приклад змісту роботи наведено у [додатку В](#).

3.3 Перелік умовних позначень

Перелік умовних позначень, скорочень використовують у випадку наявності в курсовій роботі маловідомих скорочень, позначень чи термінології. Їх перелік та повне найменування розміщують на окремому аркуші перед вступом. Незалежно від цього, при першій появі конкретного скорочення у тексті курсової роботи наводять його повну назву. При згадуванні позначень, скорочень, термінології менше трьох разів, розшифрування проводять безпосередньо у тексті при першій згадці, без складання переліку. Приклад переліку умовних позначень наведено у [додатку Г](#).

3.4 Вступ

У вступі обґрунтовують вибір теми, її актуальність, сутність та значимість досліджуваної проблеми, ступінь її розробленості; формулюють мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження; вказують інформаційну та методологічну базу курсової роботи, її практичне значення.

У меті, зазвичай, вказують, що саме потрібно встановити, визначити, з'ясувати, а у завданнях вказують яким чином буде досягнуто поставленої мети, що саме потрібно зробити. Наприклад, проаналізувати, систематизувати існуючий досвід, виокремити, порівняти й описати, з'ясувати, простежити, класифікувати, обґрунтувати й перевірити гіпотези, змодельовати, визначити тенденції, окреслити шляхи підвищення ефективності, розробити рекомендації тощо. Приклад оформлення вступу наведено у [додатку Д](#).

3.5 Основна частина

Основна частина курсової роботи повинна містити два розділи, а відповідно — теоретичну і прикладну, у тому числі аналітичну компоненти. Кожний розділ зазвичай містить два-три параграфи, наприкінці яких формулюють стислі висновки за результатами проведених досліджень.

Зміст основної частини залежить від теми курсової роботи, завдань, поставлених науковим керівником до її виконання, і особливостей освітньої програми підготовки здобувачів вищої освіти.

Наприклад, у *першому*, теоретичному розділі курсових робіт студентів ОП «Економічна аналітика і бізнес-статистика» зазвичай висвітлюють економічну сутність досліджуваного об'єкту і предмету, характеризують статистичний інструментарій дослідження, зокрема класифікації, показники та джерела даних, а також особливості окремих груп статистичних методів дослідження.

Теоретичні аспекти обраної теми важливо висвітлювати у логічній послідовності з критичним оглядом відповідної літератури.

Наявність статистичних даних дає можливість застосовувати кількісні економіко-статистичного аналізу — кореляційно-регресійного, дисперсійного, факторного і ін. Це дає змогу формулювати обґрунтовані висновки щодо закономірностей розвитку досліджуваних явищ.

У *другому*, прикладному розділі студент наводить результати розрахунків, які здійснюються на основі використаних методів і прийомів обробки первинних даних про об'єкт дослідження, аналізує динаміку досліджуваних явищ, оцінює структурні зрушення, виявляє закономірності розвитку явища під впливом різноманітних чинників.

Для наочності результатів аналітичної роботи студент повинен використовувати тощо таблиці і рисунки. Проведені обчислення та самостійно сформульовані висновки становлять основний результат власного дослідження студента

У курсовій роботі можна формулювати обґрунтовані рекомендації щодо можливого удосконалення системи показників, методики чи організації інформаційного забезпечення прийняття рішень в економічній сфері з досліджуваної теми.

Розділи курсової роботи мають бути пов'язані між собою, доповнювати один одного, щоб у сукупності вони становили завершене дослідження.

Результати теоретичного та прикладного розділів роботи є основою для формування висновків і рекомендацій у заключній частині курсової роботи.

3.6 Висновки та пропозиції

У висновках та пропозиціях формулюють підсумки проведеного дослідження, оцінку результатів перевірки висунутих гіпотез, практичні рекомендації, виходячи з мети і завдань курсової роботи. Зазвичай кількість висновків має відповідати кількості поставлених завдань у курсовій роботі. За окремими завданнями може бути сформульовано декілька пунктів висновків та рекомендацій.

Ілюстративний матеріал (таблиці, діаграми, рисунки, схеми тощо) у висновках не подають.

Приклад оформлення висновків наведено у [додатку Е](#).

3.7 Перелік джерел посилання

У перелік джерел посилання включають опрацьовані у ході дослідження нормативно-правові акти, спеціальну наукову, навчальну і методичну літературу, інші довідкові та практичні матеріали.

Бібліографічний опис джерел повинен відповідати державним стандартам, зокрема: ДСТУ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання» та ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання», наказів та листів МОН України, ДСТУ 3582:2013 «Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила» Приклад оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел наведено у [додатку И](#).

3.8 Додатки

Додатки розміщують в кінці курсової роботи у порядку посилання на них в основній частині. У додатках зазвичай наводять допоміжний матеріал, а саме: вихідні дані, таблиці обсягом більше однієї сторінки, проміжні обрахунки, в тому числі, зроблені з допомогою сучасних прикладних програм, бланки форм звітності та інші матеріали допоміжного характеру.

Додатки оформлюють як продовження основної частини роботи, розташовуючи в порядку посилань на них у тексті роботи, тому в основній частині обов'язково мають бути посилання на матеріали додатка.

5. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

5.1 Загальні вимоги до оформлення курсової роботи

Курсова робота повинна бути оформлена належним чином на аркушах паперу А4 (210x297 мм). Мова написання — українська.

Текст роботи виконується із застосуванням таких способів комп'ютерних друкарських пристроїв.

Текст курсової роботи, виконаний на комп'ютері, оформляють у вигляді суцільного тексту, ілюстрацій і таблиць з допомогою текстового редактора Word та з дотриманням таких вимог:

Тип шрифту: Times New Roman;

Шрифт основного тексту: звичайний, кегль 14 pt;

Шрифт заголовків розділів: півжирний, кегль 16 pt;

Шрифт заголовків параграфів: півжирний, кегль 14 pt;

Міжсимвольний інтервал: звичайний;

Міжрядковий інтервал: 1,5;

Вирівнювання тексту – за шириною сторінки.

При оформленні тексту слід витримувати такі поля:

- ліве — 25–30 мм;
- праве — 10–15 мм;
- верхнє — 20 мм;
- нижнє — 20 мм;

Довжина рядка в оригіналі — до 75 знаків. Розмір абзацного відступу — 5 знаків (близько 1,25 см). На сторінці кількість рядків — не більше 30.

Формули повинні бути створені з допомогою редактору формул Equation Editor. Розміри шрифтів для формул:

- звичайний — 14 pt;
- великий індекс — 10 pt;
- малий індекс — 8 pt;
- малий символ — 14 pt;

При виконанні курсової роботи шрифт друку повинен бути чітким, стрічка — чорного кольору середньої жирності. Контрастність та чіткість зображень повинна бути однаковою по всьому тексту.

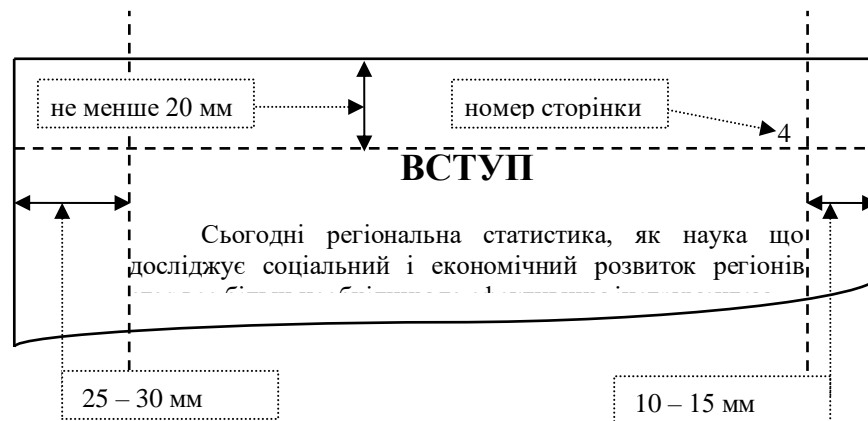
Друкарські помилки, описки та графічні неточності можна виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою, та нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого тексту (фрагменту рисунку). На одній сторінці допускається наявність не більше двох виправлень.

5.2 Нумерація сторінок

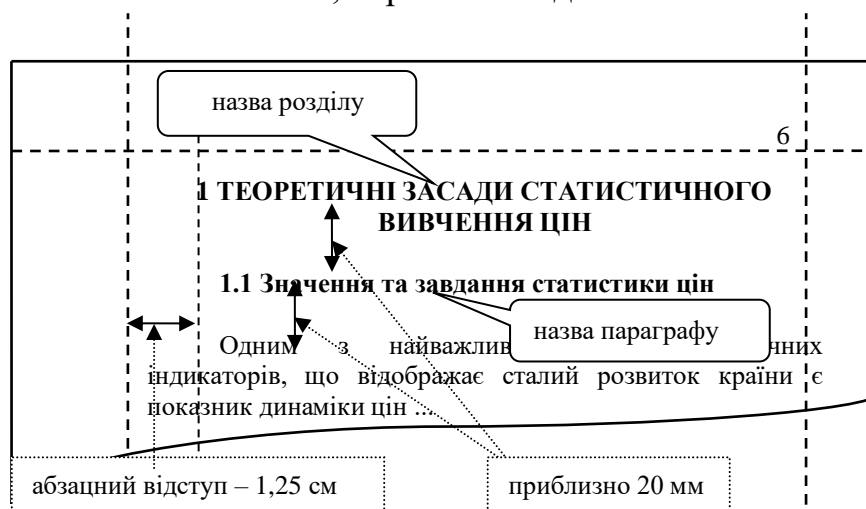
Нумерація сторінок основної частини роботи повинна бути наскрізною та виконується арабськими цифрами у верхньому правому кутку сторінки. Першою сторінкою є титульний аркуш нумерація на якому не проставляється.

5.3 Заголовки

Всі структурні елементи курсової роботи необхідно розміщувати починаючи з нової сторінки. Заголовки структурних елементів роботи: «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ ТА СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ», «ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами по центру сторінки. Ці елементи, на відміну від заголовків розділів та підрозділів (параграфів) чи пунктів не мають нумерації.

Заголовки розділів друкують жирним шрифтом заголовними літерами без абзацного відступу з вирівнюванням посередині. Заголовки параграфів друкують жирним шрифтом з абзацного відступу з вирівнюванням по ширині рядка. Крапку в кінці заголовка не ставлять, переноси не дозволяються.

Якщо заголовок складається з двох або більше речень, то їх розділяють крапкою. Заголовки розділів повинні мати порядкові номери, позначені

арабськими цифрами без крапки в кінці. Не дозволено розміщувати назву розділу, підрозділу, а також пункту й підпункту на останньому рядку сторінки.

Підрозділи (параграфи) повинні мати нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номеру розділу та порядкового номеру підрозділу, розділених між собою крапкою, наприклад: 2.1 Методологія розрахунку...

Заголовки пунктів друкують прописними літерами (крім першої заголовної) з абзацного відступу в розрядці в підбір до основного тексту. В кінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка. Нумерація пунктів проводиться в межах кожного підрозділу за аналогією, але складається з трьох цифр, розділених крапкою (наприклад: 2.1.1 Індекс Ласпейреса...).

5.4 Таблиці

При використанні у курсовій роботі таблиць, їх нумерують наскрізно арабськими цифрами в межах розділу (за винятком таблиць, розміщених у додатках). Напис „Таблиця” із зазначенням її порядкового номера, який наноситься над таблицею, після чого через тире подається назва таблиці (напр.: Таблиця 2.2 – Індеси споживчих цін у регіонах...) Назва таблиці розміщується з абзацного відступу і з вирівнюванням за шириною.

Спільні одиниці виміру для всієї таблиці розміщують справа над таблицею. В інших випадках для їх найменувань відводиться окрема графа, або ж вони проставляються у заголовках відповідних граф.

The diagram illustrates the correct placement of a table and its caption. A table with 5 columns (years 2014-2017) and 6 rows (Ukraine, ARK, ..., Kyiv, Sevastopol) is shown. The caption 'Таблиця 2.2 - Індеси споживчих цін у регіонах України' is placed above the table. A box labeled 'не більше 10мм' indicates the maximum distance between the caption and the table. Another box labeled 'не менше 20мм' indicates the minimum distance between the table and the text below. The text below the table reads 'Джерело: Статистичний щорічник України за 2005 р., с.45' and 'Як видно з табл. 2.2 найвищі темпами ціни зростали'.

	2014	2015	2016	2017
Україна	99,4	108,2	112,3	110,3
АРК	98,3	108,5	110,7	111,5
...
м. Київ	103,6	108,1	111,0	110,5
м. Севастополь	100,0	104,8	111,4	110,0

Таблицю подають безпосередньо після тексту, у якому вона згадується

вперше, або на наступній сторінці. На кожен таблицю повинно бути посилання в тексті роботи із зазначенням її номера. Під таблицею після слова Джерело: зазначається звідки була запозичена, або за даними із якого джерела автор її побудував.

Таблиці слід нумерувати наскрізно арабськими цифрами, крім таблиць у додатках. Дозволено таблиці нумерувати у межах розділу. У цьому випадку номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, таблиця 2.1 – перша таблиця другого розділу.

Таблиці кожного додатка нумерують окремо. Номер таблиці додатка складається з позначки додатка та порядкового номера таблиці у додатку, відокремлених крапкою. Наприклад, «Таблиця В.1- Обсяг експорту товарів та послуг у розрізі регіонів України», тобто перша таблиця додатка В.

У разі надто громіздкої для одного аркуша таблиці, її можна продовжити на наступному аркуші. При цьому над наступною частиною таблиці справа розміщують напис, наприклад, «продовження таблиці 2.2», а над останньою частиною таблиці — «Закінчення табл. 2.2». Таблиця розміщується на відстані 1 рядка від тексту роботи, але не більше 10 мм.

Висота рядків таблиці повинна бути не менше 8 мм.

Таблиця повинна містити вичерпну інформацію, але не повинна бути перенасиченою.

5.5 Графічний матеріал

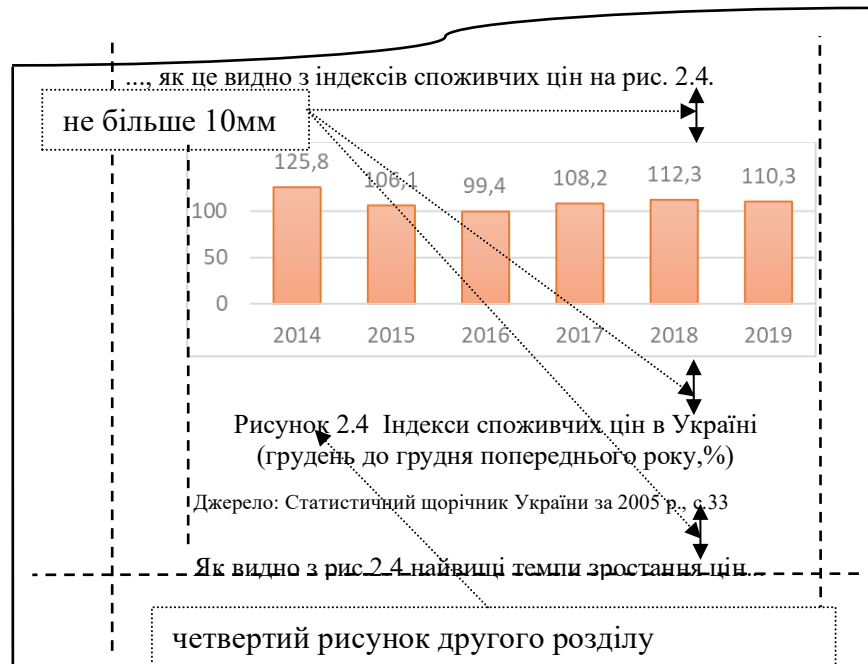
Рисунки, діаграми, графіки, схеми та інший ілюстрований матеріал подається безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або якнайближче до нього на наступній сторінці. На весь ілюстрований матеріал повинні бути посилання у тексті. Не варто оформляти посилання на ілюстрації як самостійні фрази, в яких лише повторюється те, що міститься у підписі ілюстрації.

Усі ілюстрації супроводжуються підписом (наприклад, «Рисунок 2.4 Індекси споживчих цін...»), який разом з роз'яснювальними примітками розміщують послідовно під ілюстрацією з вирівнюванням посередині.

Посилання в тексті на ілюстрації слід оформляти таким чином: після викладеної думки, пов'язаної з ілюстрацією у круглих дужках (рис.2.4), або застосовуючи зворот типу «...у відповідності до рис.2.4...», «Як видно з рис.2.2...». Рисунок або схеми, розміри якого більше формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після першої згадки про них в тексті, або ж у додатках.

Найважчий у курсовій роботі графічний матеріал наскрізно нумерують арабськими цифрами (за винятком ілюстрацій, розміщених у додатках).

Ілюстрації розміщуються на відстані одного рядка (але не більше 10 мм) від тексту, якщо вони розміщені в тексті, тобто не на окремому аркуші. Якщо він не вміщується на одній сторінці, його можна переносити на наступні сторінки. У такому разі назву рисунка зазначають тільки на першій сторінці, пояснювальні дані — на тих сторінках, яких вони стосуються, і під ними друкують: «Рисунок ____, аркуш ____».

У випадку якщо ілюстрація є запозиченою, а не виконаною автором власноруч, то необхідно подавати також посилання на джерело, з якого використано матеріал.

Ілюстрації повинні бути вичерпними та одночасно достатньо простими для сприйняття.

5.6 Формули

Формули та рівняння подають окремим рядком безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються. Найвищий і найнижчий записи формули (формул) і/або рівняння повинні бути на відстані не менше одного рядка від попереднього чи наступного тексту.

Нумерують лише ті формули і/чи рівняння, на які є посилання в тексті звіту чи додатка. Нумерація формул проводиться наскрізно арабськими цифрами в круглих дужках біля правого краю. Номер формули-дробу подають на рівні основної горизонтальної риски дробу формули. Номер, який не вміщується у рядку з формулою, переносять у наступний рядок нижче формули. Номер групи формул, розміщених на окремих рядках і об'єднаних фігурною дужкою (парантезом), ставиться справа від вістря парантеза, яке знаходиться всередині

груші формул і направлене в бік номера. В кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації. Формули, котрі йдуть одна за одною і не відокремлені текстом, розмежовує крапка з комою або кома безпосередньо за формулою до її номера (або до парантеза при його наявності).

У кожному додатку номер формули чи рівняння складається з букви позначки додатка та порядкового номера формули чи рівняння у цьому додатку, відокремлених крапкою. Наприклад (А.3).

територіальні індекси цін розраховуються за формулою:

не більше 10мм

$$I_{p(A/B)} = \frac{\sum p_A q_{(A+B)}}{\sum p_B q_{(A+B)}} \quad (2.2)$$

де p_A, p_B – ціни товару відповідно в регіонах A і B ;
 $q_{(A+B)}$ – сумарна кількість реалізованих товарів в

Середній гармонійний індекс використовується у ...

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів наведених формул необхідно подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони подані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта необхідно подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Переносити формули чи рівняння на наступний рядок дозволено тільки на знакові виконуваної операції, який пишуть в кінці рядка і на початку наступного. У разі перенесення формули чи рівняння на знакові операції множення застосовують знак «×». Перенесення на знаку ділення «:» слід уникати.

Рівняння і формули треба виділяти з тексту вільними рядками (не менше одного вільного рядка вище і нижче формули).

5.7 Примітки та виноски

Примітки подають у роботі, якщо є потреба в поясненнях змісту тексту, таблиць, рисунків. Примітки подають безпосередньо за текстом, під рисунком, але перед його назвою; або в кінці таблиці Примітки до тексту, табличного матеріалу чи ілюстрацій, в яких подають довідкові та роз'яснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки, наприклад:

Примітка 1. Адитивність — це здатність...

Примітка 2. Ценз — це набір обмежувальних...

Якщо є лише одна примітка, то її не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку та наводять, починаючи з першої заголовної літери, текст примітки.

Пояснення до окремих даних, наведених у тексті або таблиці, можна оформлювати як виноски.

Виноски позначають над рядком арабськими цифрами з круглою дужкою, наприклад, 1). Виноски нумерують в межах кожної сторінки. Дозволено виноску позначати зірочкою (*).

Не дозволено на одній сторінці тексту застосовувати більше трьох-чотирьох виносков.

Знак виноски проставляють безпосередньо після слова, числа, символу чи речення, до якого дають пояснення. Цей самий знак ставлять і перед текстом відповідного пояснення.

Пояснювальний текст виноски пишуть з абзацного відступу:

- у тексті роботи — в кінці сторінки, на якій зазначено виноску;
- у таблиці — під основною частиною таблиці, але в її межах.

Виноску відокремлюють від основного тексту звіту чи таблиці тонкою горизонтальною лінією завдовжки 30–40 мм з лівого боку.

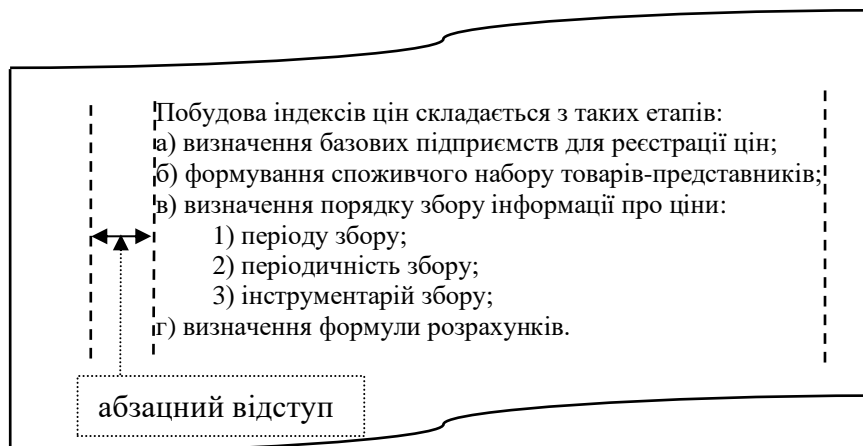
Текст виноски друкують шрифтом меншого розміру через один інтервал.

5.8 Переліки

Переліки (за потреби) подають у підрозділах, пунктах і/або підпунктах.

При першому рівні деталізації переліки використовують малі літери української абетки з дужкою. Наприкінці кожної позиції перерахування ставиться крапка з комою, або ж двокрапка, у разі потреби в подальшій деталізації (другого рівня).

Перед кожною позицією подальшого перерахування другого рівня деталізації ставиться арабські цифри з дужкою; третього рівня деталізації — знаки «тире». Наприкінці кожної позиції виставляють крапку з комою.

Текст кожної позиції переліку слід починати з малої літери з абзацного відступу відносно попереднього рівня підпорядкованості.

Наприкінці останньої позиції перерахування ставиться крапка.

5.9 Перелік джерел посилання

В кінці тексту курсової роботи наводиться перелік джерел посилання на використану у ході дослідження наукову, навчальну літературу, емпіричні дані тощо. Назву джерел у переліку наводять мовою оригіналу.

Спочатку список оформляють українською у алфавітному порядку (за прізвищами авторів або заголовками праць) при наскрізному нумеруванні. Іншомовні джерела групуються за мовною приналежністю та продовжують нумеруватися наскрізно.

Якщо джерелом використаних даних є ресурси мережі Інтернет, то у разі наявності прізвища автора, воно вказується у алфавітному порядку, у разі відсутності — інтернет-адреса розміщується в кінці переліку використаних джерел. Причому необхідно мати на увазі, що інтернет-адреса повинна бути повною зі всіма індексними складовими та зазначенням дати звернення автора до цього веб-ресурсу.

Перелік посилань можна також оформляти у порядку першої появи у тексті посилань на них.

Приклади оформлення бібліографічного опису джерел у переліку джерел посилання наведено у [додатку І](#).

5.10 Посилання

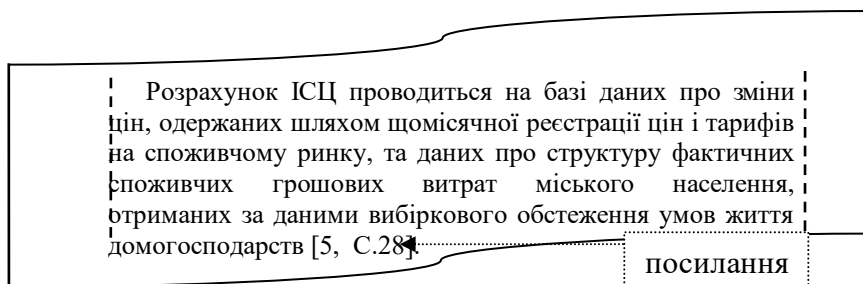
У тексті звіту можна посилатися на структурні елементи самого звіту та інші джерела. У разі посилання на структурні елементи самого звіту зазначають відповідно номери розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, позицій переліків, рисунків, формул, рівнянь, таблиць, додатків.

Посилаючись, треба використовувати такі вирази: «у розділі 4», «див. 2.1», «відповідно до 2.3.1», «(рисунок 1.3)», «відповідно до таблиці 3.2», «згідно з формулою (3.1)», «у рівняннях (1.23) – (1.25)», «(додаток А)» тощо.

У посиланнях використовують загальноприйняті і стандартизовані скорочення згідно з ДСТУ 3582:2013. Наприклад, «згідно з рис. 10», «відповідно до 2.3.4.1» та ін.

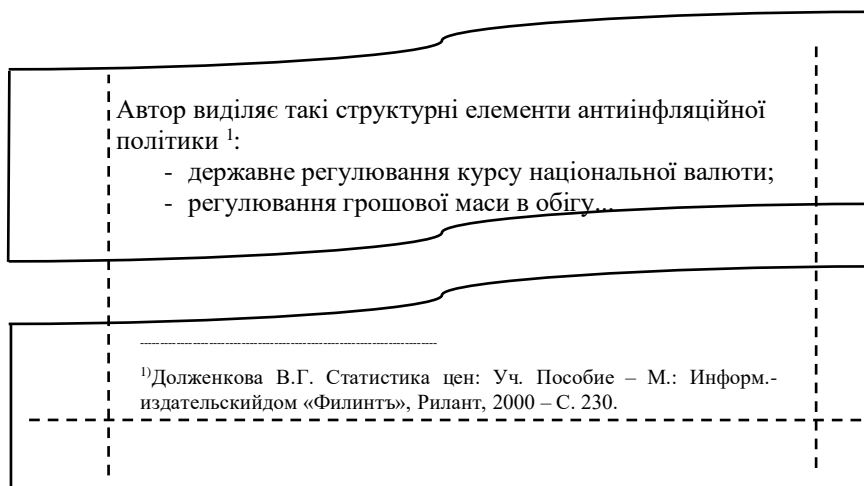
Під час виконання курсової роботи студент зобов'язаний робити посилання на джерела, запозичені думки, ідеї і висновки авторів, праці яких використані у дослідженні. Посилання необхідно давати відразу після викладу запозиченого матеріалу у квадратних дужках відповідно до номера використаного джерела (джерел) у списку (напр.: [7] або [2-12]).

У випадку прямого (дослівного) цитування матеріалів з монографій, статей, інших джерел у посиланні зазначають номери сторінок з джерела (напр.: [7, С.27] або [2, С.29-30]).

У роботі допускається подання посилання на джерела у вигляді виноски, яку розміщують у нижній частині сторінки і відокремлюють рискою, розмір шрифту при цьому є меншим від основного.

Цитування думок інших авторів повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками (на початку, всередині чи в кінці). При непрямому цитуванні (викладенні думок інших авторів своїми словами), треба бути гранично точним у викладенні думки автора.

Якщо автор роботи, подає цитату, виділяючи в ній деякі слова та робить спеціальне застереження, то після тексту, який пояснює виділення, ставиться крапка, потім через тире наводяться ініціали автора роботи, а весь текст застереження вміщується у круглій дужці. Напр.: (курсив наш. — В. Б.), (підкреслено мною. — В. Б.).

5.11 Додатки

Додатки розміщують після переліку використаних джерел як окрему книгу,

починаючи з аркуша, на якому посередині заголовними літерами розміщується напис ДОДАТКИ.

Матеріали, що винесені у додаток повинні мати заголовок, надрукований заголовними літерами та розміщений угорі симетрично до тексту сторінки. Після слова ДОДАТОК ставиться велика літера української абетки, що позначає додаток. Кожен додаток починається з нової сторінки і позначається послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь (наприклад, ДОДАТОК А і т. д.). Дозволено позначати додатки літерами латинської абетки, за винятком літер І та О.

Текст кожного додатка за необхідністю поділяють на розділи і підрозділи, які нумерують в межах цього додатку за загальними правилами (напр.: Б.1, Б.1.4).

Таблиці, ілюстрації та формули також нумерують в межах відповідного додатка (напр.: Таблиця В.1; Рисунок Д. 2, формула (С.1) тощо).

Форма цитування, правила складання переліку посилань і виносок у додатках аналогічні прийнятим у основній частині звіту. Перед номером цитати і відповідним номером у переліку посилань і виносках ставлять позначення додатка.

6. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Академічна доброчесність важлива для академічної спільноти. Ваша відданість академічній доброчесності свідчить про повагу до вашої власної праці та праці ваших колег. При підготовці курсової роботи слід пам'ятати про етичні принципи, правила, які мають за мету забезпечення довіри до результатів наукових досягнень і особистого внеску студента.

Наукові результати інших дослідників, які були використані при підготовці роботи, повинні бути оформлені згідно з чинними вимогами до цитувань та посилань на використані джерела і не допускати плагіату.

Плагіат — це коли ви копіюєте або відтворюєте слова, ідеї чи будь-які інші матеріали інших авторів, не вказавши посилання на першоджерело. До плагіату також відноситься практика надання дозволу іншій особі змінити або переглянути вашу роботу, а потім подати роботу як власну. Студенти можуть обговорювати завдання між собою або з викладачами, але всі подані завдання повинні бути оригінальними роботами, виконаними студентом самостійно.

Кафедра має право перевіряти курсову роботу на плагіат відповідно до Положення про забезпечення академічної доброчесності у Львівському національному університеті імені Івана Франка, а також Декларації про дотримання академічної доброчесності здобувачем вищої освіти у Львівському університеті.

У разі встановлення ознак плагіату, що ставлять під сумнів особисту участь студента в отриманні результатів, роботу не допускають до захисту.

7. КЕРІВНИЦТВО ТА РЕЦЕНЗУВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Наукове керівництво написанням курсових робіт здійснюють науково-педагогічні працівники і викладачі кафедри статистики. Науковий керівник контролює виконання курсової роботи згідно з погодженим індивідуальним планом та попередньо складеним календарним графіком виконання робіт.

Обов'язки наукового керівника курсової роботи:

- допомога студентові у виборі теми і складанні плану курсової роботи;
- складання та доведення до відома студента завдання та календарного плану виконання курсової роботи (згідно із зразком [додатку Ж](#));
- допомога в доборі літературних джерел, інших матеріалів, які доцільно опрацювати у ході виконання курсової роботи;
- надання консультацій щодо порядку виконання курсової роботи, визначення змісту конкретних структурних частин роботи;
- контроль за виконанням студентом проміжних етапів роботи та дотриманням календарного графіку виконаних робіт, надання допомоги в науковому редагуванні роботи;
- підготовка рецензії на курсову роботу відповідно до вимог вищої школи та встановлених критеріїв оцінювання (зразок рецензії поданий у [додатку К](#)), а також обґрунтування висновку про допуск студента до захисту результатів дослідження.

У відгуку науковий керівник обов'язково визначає рівень підготовки студента до виконання наукових досліджень, його вміння працювати з літературою, самостійно вирішувати наукові та практичні проблеми; оцінює ступінь оволодіння сучасними методами дослідження й вміння втілювати в практику навчання теоретично обґрунтовані нові наукові ідеї, а також уміння логічно, послідовно, аргументовано викладати матеріал і робити висновки.

8. ПОДАННЯ І ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Перед реєстрацією остаточного варіанта роботи на кафедрі, студент повинен ретельно вчитати та перевірити його. Робота має бути написана грамотно, без граматичних та стилістичних помилок. Особливої уваги при перевірці потребують цитати, таблиці, бібліографічні посилання.

Позитивна оцінка курсової роботи науковим керівником є підставою для допуску студента до захисту. У випадку негативної оцінки автор такої роботи викликається на засідання кафедри для заслуховування доповіді про стан виконання роботи та винесення остаточного рішення щодо можливості продовження роботи над дослідженням.

Остаточний варіант курсової роботи студент подає науковому керівнику для підготовки відгуку за 10 днів до захисту. На кафедрі робота реєструється не пізніше ніж за 3 дні до захисту перед членами комісії. Студенти, які не подали роботу у встановлені строки, до захисту не допускаються.

Для захисту курсової роботи перед членами комісії студент повинен завчасно подати:

- один примірник курсової роботи;
- відгук наукового керівника;
- ілюстративний роздатковий матеріал до курсової роботи або ж презентацію, створену за допомогою прикладної програми PowerPoint.

Захист курсових робіт відбувається публічно, повинен носити характер дискусії й проходити в умовах вимогливості, принциповості та з дотриманням наукової етики. Тривалість захисту курсової роботи складає близько 15 хвилин. Рекомендується доповідати про основні результати дослідження не більше 7 хв., використовуючи при цьому технічні засоби для наочної демонстрації схем, таблиць, ілюстрацій чи інших матеріалів, що виносяться на захист. Матеріали презентації повинні відповідати змісту самої курсової роботи та обов'язково узгоджуватися з науковим керівником.

Доповідь автора курсової роботи повинна містити:

- лаконічне визначення мети і завдань роботи;
- методи, а також емпіричний матеріал, які використані у роботі ;
- результати виконання основної частини роботи відповідно до поставлених завдань;
- чітко сформульовані та обґрунтовані висновки і рекомендації.

Доповідач повинен продемонструвати ґрунтовні знання наукової літератури з обраної теми; всебічне володіння матеріалом дослідження та здатність самостійно аналізувати й узагальнювати результати дослідження; головну увагу він повинен приділяти власним дослідженням і розробкам.

Після закінчення доповіді автор курсової роботи зобов'язаний дати

відповідь на запитання членів комісії.

Основні правила побудови презентацій:

1) **Заголовок** слайду / діаграми / таблиці містить *основний висновок* (action title);

2) **Послідовність/узгодженість** — оформлення однотипних об'єктів у всій презентації однаково. Наприклад, на всіх слайдах:

- розмір заголовків — 40, основного тексту — 20, приміток — 14;
- для акцентів а тексті використаний жирний шрифт або великі букви або колір (щось одне);
- на діаграмах для поточного періоду використовується чорний колір, для попереднього періоду — сірий, для акценту — колір;
- візуальні засоби (іконки, картинки) в одному стилі.

3) **Один слайд** — одна ідея;

4) **Текст:**

- містить *висновки, пояснення, важливу інформацію*;
- розділяйте **на пункти і підпункти**, робіть між ними відстань та вирівнюйте за лівим краєм:

- формулюйте без пасивних конструкцій та канцеляриту:

мною було прийнято рішення	я вирішила
зміни вносяться	зміни вносять
висновок готується експертом	експерт готує висновок
проводити роботу	працювати
забезпечити виконання	виконати
надавати допомогу	допомагати

- розрізняйте тире і дефіс:

Тире - довге, а дефіс - короткий	Тире — довге, а дефіс — короткий
Не можна починати рядок з тире, а закінчувати - сполучниками та прийменниками	Не можна починати рядок з тире, а закінчувати — сполучниками та прийменниками
Для числових діапазонів використовуються не дефіс, і не велике тире, а - середнє тире без пробілів, наприклад: 25-35 років	Для числових діапазонів використовуються не дефіс, і не велике тире, а — середнє тире без пробілів, наприклад: 25—35 років

Щоб додати дефіс скористайтеся клавішею «мінус» на цифровому блоці клавіш.
Щоб додати коротке тире, наберіть 2013 та відразу натисніть комбінацію *Alt+X*.
Щоб додати довге тире, наберіть 2014 та відразу натисніть комбінацію *Alt+X*.

- виділяйте основні думки.

5) Кольори:

- за допомогою кольору можна керувати увагою користувача;
- використовуйте корпоративну палітру;
- велика кількість кольорів розсіює увагу, користувач мусить напружуватись, щоб знайти потрібну йому інформацію;

6) Діаграми:

- починайте стовпчикові діаграми з 0;
- відкладайте однакові часові інтервали на лінійній діаграмі динаміки;
- уникайте секторних, кільцевих діаграм та спідометрів;
- уникайте візуального шуму: 3D-ефектів, зайвих рамок, зайвих нулів на осях;
- не використовуйте графіки з двома осями. Якщо це не можливо — обов'язково підписуйте осі, або розміщайте другий показник над основним, щоб не було перетину;
- важливу інформацію можна розмістити текстом прямо на діаграмі.

7) Шрифти:

- не більше 2-х шрифтів на презентацію;
- антиква для заголовку, гротеск для основного тексту; або навпаки;
 - антикви — це Georgia, Times New Roman, Palatino;
 - гротески — це Arial, Trebuchet, Verdana, Tahoma.
- розмір основного тексту: 12-20 pts;
- розмір заголовку: 150-200% від розміру основного тексту;
- розмір приміток: 85% від розміру основного тексту.

8) *посилання на джерела* на слайдах — підвищує довіру до представленого матеріалу.

У випадку відсутності студента на захисті з поважної причини, або ж недостатнього рівня виконання курсової роботи комісія може рекомендувати доопрацювати роботу й подати її до повторного захисту у регламентовані навчальним процесом строки. Повторному захисту не підлягають курсові роботи, у яких виявлено високий рівень плагіату.

Комісія може прийняти рішення рекомендувати найбільш вагомі результати курсової до публікації у наукових виданнях чи участі у конкурсі студентських наукових робіт. Захищені курсові роботи передають в архів кафедри статистики для зберігання.

9. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Система оцінювання передбачає врахування таких критеріїв, як:

- змістовність курсової роботи в цілому (творчий підхід автора, його вміння аналізувати емпіричні дані, робити аргументовані висновки, обґрунтованість сформульованих практичних рекомендацій);

- рівень доповіді студента на захисті (логічна побудова виступу, вичерпний та лаконічний виклад результатів дослідження, обґрунтованість висновків та рекомендацій, вичерпність відповідей на питання членів комісії, культура мовлення);

- якість оформлення курсової роботи (логічність і послідовність викладу матеріалу, рівень опрацювання та грамотність цитування літературних джерел та статистичних даних, дотримання вимог щодо оформлення структурних елементів роботи, ілюстративного матеріалу, додатків, переліку посилань);

Оцінку «*відмінно*» здобувач отримує за умови, якщо:

обґрунтована актуальність обраної теми, мета досягнута, завдання виконані повністю, дослідження виконане на високому науково-теоретичному та методичному рівні; результати систематизовані та одержані із застосуванням статистичних моделей, висновки й рекомендації є переконливими та практично значущими; продемонстровано вільне володіння матеріалом дослідження та вдалою є презентація результатів з допомогою мультимедійних засобів; вичерпними є відповіді на запитання членів комісії, оформлення роботи відповідає вимогам методичних рекомендацій.

Оцінку «*добре*» здобувач отримує у випадку, якщо:

обґрунтована актуальність теми, тема розкрита повністю та виконані на високому належному науково-методичному рівні завдання; однак одержання результатів досліджень не передбачало використання спеціальних методів дослідження, висновки не були чітко обґрунтованими та переконливими, рекомендації відсутні або не мають практичної значимості, оформлення роботи мало незначні огріхи, які не впливають на результати та інформативність дослідження; під час захисту продемонстровано обізнаність з проблематикою та надано достатні відповіді на запитання членів державної екзаменаційної комісії.

Оцінку «*задовільно*» здобувач отримує у випадку, якщо:

тема хоч і є актуальною, курсова робота в цілому відповідає вимогам, але науково-методичний рівень її виконання низький, поставлені завдання виконані не повною мірою; одержані результати не мають послідовності та логічності викладу; висновки подані недостатньо переконливі та обґрунтовані; під час захисту продемонстровано посередній рівень володіння матеріалом дослідження, відповіді на запитання є неповними; не повністю дотримані вимоги щодо оформлення роботи.

Оцінка «незадовільно» виставляється, якщо:

тема розкрита неповністю, науково-методичний рівень роботи дуже низький; робота має суттєві недоліки, немає чіткої та логічної структури викладу матеріалу; висновки непереконливі і суперечливі, виконана з відступом від встановлених вимог; автор роботи не орієнтується в питаннях теми, не володіє необхідним понятійним апаратом, неспроможний відповісти на запитання.

Студент має право оскаржити оцінку за виконання і захист курсової роботи відповідно до [Положення про апеляцію](#) результатів контрольних заходів здобувачів вищої освіти, введеного наказом № 0-8 від 03.02.2021 р.

Розподіл балів відповідно до критеріїв оцінювання підготовки та захисту курсової роботи поданий у таблиці 9.1.

Таблиця 9.1 - Розподіл балів за 100 бальною шкалою ECTS відповідно до критеріїв оцінювання підготовки та захисту курсової роботи

<i>Предмет оцінювання</i>	<i>Критерій оцінювання</i>	<i>Максимальна кількість балів</i>	<i>Разом</i>
Актуальність теми та опрацювання літературних джерел	Повнота літературного огляду, наявність авторського аналізу літературних джерел, грамотність цитування	10	15
	Оригінальність роботи, новизна, відповідність змісту темі та повнота дослідження	5	
Змістовність курсової роботи	Чіткість, послідовність і логічність викладу матеріалу	5	35
	Якість оформлення роботи згідно методичних вимог	5	
	Ступінь самостійності та наявність творчого підходу	5	
	Рівень проведеного аналітичного дослідження, використання спеціальних методів дослідження та застосування ППП	15	
	Обґрунтованість висновків та рівень практичної значущості рекомендацій автора	5	
Рівень захисту основних результатів роботи	Рівень вичерпності та лаконічності викладу результатів дослідження	20	50
	Рівень презентації результатів дослідження з допомогою мультимедійних засобів	10	
	Рівень повноти та правильності відповідей на поставлені питання	20	
<i>Всього</i>			<i>100</i>

У визначенні остаточної оцінки курсової роботи члени комісії враховують відгук рецензію наукового керівника.

Після оцінювання курсової роботи студента бали трансформуються в оцінку за національною шкалою відповідно до таблиці 9.2.

Таблиця 9.2 - Відповідність шкали *ECTS* національній шкалі оцінювання

<i>Оцінка в балах</i>	<i>Оцінка ECTS</i>	<i>За національною шкалою</i>
90 – 100	A	<i>Відмінно</i>
81 – 89	B	<i>Добре</i>
71 – 80	C	
61 – 70	D	<i>Задовільно</i>
51 – 60	E	
0 – 50	F	<i>Незадовільно</i>

10. СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про Вищу освіту: Закон України Редакція від 1 січ. 2022р. № 1556-VII. [Електронний ресурс] // Офіційний веб портал парламенту України. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 14.03.2022).

2. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України Редакція від 12 січ. 2022р. № 1962-IX. [Електронний ресурс] // Офіційний веб портал парламенту України. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> (дата звернення: 14.03.2022).

3. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальність: 051 «Економіка» затверджений Наказом МОН України від 13 лист. 2018р. [Електронний ресурс] // Офіційний веб портал МОН України. - Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/051-Ekonomika-bakalavr.28.07-1.pdf> (дата звернення: 14.03.2022).

4. ДСТУ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання» затверджений Наказом ДП «УкрНДНЦ № 322 від 10 лист. 2006р . [Електронний ресурс] // Офіційний веб портал ДП «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості». - Режим доступу: http://shop.uas.org.ua/ua/catalogsearch/advanced/result/?name=&undnc_classificator_code=&undnc_document_code=%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3%20%D0%93%D0%9E%D0%A1%D0%A2%207.1:2006 (дата звернення: 14.03.2022).

5. ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» затверджений Наказом ДП «УкрНДНЦ № 61 від 22 червня 2015р . [Електронний ресурс] // Офіційний веб портал ДП «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості». - Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/1nvn6qugHFKDlZKeevaFhFFW5SWJjNvqy/view> (дата звернення: 14.03.2022).

6. ДСТУ 3582:2013 «Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила», затверджений Наказом ДП «УкрНДНЦ № 61 від 22 червня 2015р . [Електронний ресурс] // Офіційний веб портал ДП «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості». - Режим доступу: <http://shop.uas.org.ua/ua/informacija-ta-dokumentacija-bibliografichnij-opis-skorochennja-sliv-i-slovospoluchen-ukrains-koju-movoju-zagal->

ni-vimogi-ta-pravila.html (дата звернення: 14.03.2022).

7. Положення «Про порядок організації та проведення Всеукраїнських конкурсів студентських наукових робіт у Львівському національному університеті імені Івана Франка» затверджене Наказом Ректора № 0-23 від 11 липня 2017р. [Електронний ресурс] // Офіційний веб портал ЛНУ ім. Івана Франка. - Режим доступу: <https://research.lnu.edu.ua/old/docs/reg-stud-konkurs.pdf> (дата звернення: 14.03.2022).

8. Наказ МОН України «Про затвердження Положення про Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт з галузей знань і спеціальностей» № 605 від 22 червня 2015р. [Електронний ресурс] // Офіційний веб портал парламенту України. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0620-17#Text> (дата звернення: 14.03.2022).

9. Крупка І. М. Методичні рекомендації до написання курсових робіт з дисципліни “Міжнародна економіка” для студентів напряму підготовки 6.030503 – “міжнародна економіка” / І. М. Крупка. – Видання 2-ге, перероб. та доп. – Львів: Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2015. – 86 с.

10. Методологія наукових досліджень у статистиці: навч. посібник / [С.О. Матковський, М.Л. Вдовин, О. С. Гринькевич та ін.]. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 378 с.

11. Методичні рекомендації до виконання курсових робіт з дисципліни «Статистика» для студентів освітнього ступеня «бакалавр» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка», освітньо-професійна програма «Економічна аналітика та статистика» денної форми навчання / Укл. Ковтун Н.В, Пальян З.О., Гончар І.А., Заєць С.В. – К.: КНУ, 2019. – 35 с.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Орієнтовна тематика курсових робіт

Для студентів освітньої програми
«Економічна аналітика та бізнес-статистика»

1. Дисперсійний аналіз у дослідженні соціально-економічних явищ.
2. Статистичний аналіз і прогнозування іноземних інвестицій в економіку України.
3. Інфляційні процеси та їх вплив на економічний розвиток.
4. Економічна аналітика у бренд-менеджменті (на прикладі виробників харчових продуктів)
5. Big Data в аналітиці ринку праці
6. Моніторинг Цілей сталого розвитку в Україні: статистичні інструменти і результати
7. Аналіз динаміки показників туристичної сфери регіону
8. Статистичне вивчення ресурсів домогосподарств України
9. Прогнозування основних показників інноваційної діяльності промислових підприємств України.
10. Статистичний аналіз «Sandwich Generation» в Україні
11. Статистичний аналіз інфляції в Україні
12. Використання регресійного аналізу у маркетинговій аналітиці
13. Статистичні методи виявлення аномалій в даних
14. Економічна аналітика земельного фонду Львівської області
15. Використання великих даних у розвитку “розумних” сталих міст (Smart City)
16. Аналіз міграційних процесів в Україні
17. Статистичні методи оцінки а аналізу макроекономічних показників
18. Фінансова аналітика підприємств з використанням відкритих даних
19. Статистичний аналіз зайнятості населення за допомогою методів багатовимірної класифікації
20. Аналіз споживання продуктів харчування в Україні
21. Аналіз тенденцій зміни прямих інвестицій методом часових рядів
22. Оцінювання ризиків малого та середнього бізнесу в Україні за допомогою моментів розподілу
23. Інтегральне оцінювання інноваційної діяльності в Україні
24. Аналіз соціально-демографічної структури метрополій України
25. Інструменти статистики та аналітики в розробці smm стратегії
26. Аналіз виробників екологічної тари в Україні

Для студентів освітньої програми
«Економіка та правове регулювання в бізнесі»

1. Корупція як державна загроза національній економічній безпеці України
2. Реєстри в аналітиці і правовому регулюванні бізнесу
3. Інформаційно-аналітичні платформи у діловій розвідці (на прикладі YouControl)
4. Оцінювання та нормативно-правове регулювання екологічної безпеки України
5. Аналіз фінансових ризиків суб'єктів бізнесу
6. Аналіз економічної злочинності в Україні
7. Оцінка антимонопольного законодавства в діяльності суб'єктів господарювання в Україні
8. Правові основи збирання та використання відкритих даних в Україні
9. Статистичне вивчення злочинності в Україні (методологічні питання збору інформації)
10. Депозити фізичних осіб: аналіз показників і правові аспекти захисту
11. Державна підтримка інноваційного підприємництва в Україні: правовий аспект і можливості аналітики
12. Правові аспекти створення та аналіз діяльності холдингових компаній в Україні
13. Економіко-правові засади діяльності фізичних осіб - підприємців в Україні
14. Дескриптивна статистика в оцінці і аналізі соціально-економічних явищ і економічних загроз
15. Інструменти оцінки рівня національної економічної безпеки України.
16. Економіко-правове регулювання у сфері поводження з відходами (на прикладі України)
17. Оцінка та правове регулювання функціонування цифрової економіки
18. Візуалізація даних глобальних рейтингів порівняння країн (на прикладі даних Індексу економічної свободи)
19. Ліцензування як засіб державного регулювання господарської діяльності
20. Аналіз і правове регулювання фармацевтичного бізнесу в Україні
21. Правове регулювання та оцінка оплати праці в Україні
22. Інвестиційна політика підприємства як умова його економічної безпеки
23. Оцінка та правове регулювання ринку логістичних послуг
24. Електронна торгівля як вид бізнесу та об'єкт правового регулювання
25. Ринок поштових відправлень та його правове регулювання в Україні
26. Економіко-статистичний аналіз екологічної безпеки в Україні
27. Аналітичне та правове забезпечення функціонування малого бізнесу в Україні
28. Правові питання збору та використання даних за допомогою веб-скрейпінгу
29. Аналітична оцінка економічної злочинності в Україні та правові аспекти запобігання
30. Аналіз та правове регулювання ринку нерухомості регіону

ДОДАТОК Б
Приклад оформлення титульного аркушу
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Реєстр. № _____
від « _____ » _____ 2022 р.

Кафедра статистики

КУРСОВА РОБОТА

на тему:

“МЕТОДИ АНАЛІЗУ ДИНАМІКИ У ВИВЧЕННІ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ”

(тема курсової роботи)

Студентки _____ другого курсу _____ освітнього
ступеня _____ «бакалавр» групи _____ ЕкТГ-21с
спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації
«Економічна аналітика та бізнес-статистика»

_____ **Гальчинської Ілони Володимирівни**
(підпис) (Прізвище ім'я по батькові)

Науковий керівник

_____ **проф. Гринькевич О.С.**
(підпис) (Прізвище ім'я по батькові)

Захищено _____ з оцінкою:

(дата захисту)

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ECTS _____

Члени комісії:

_____ **проф. Матковський С.О.**
(підпис) (Прізвище та ініціали)

_____ **проф. Гринькевич О.С.**
(підпис) (Прізвище та ініціали)

_____ **доц. Панчишин Т.В.**
(підпис) (Прізвище та ініціали)

Львів - 2022 р.

ДОДАТОК В
Приклад оформлення змісту роботи
ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ ТА СКОРОЧЕНЬ	4
ВСТУП.....	5
1 МЕТОДИЧНІ І ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ ...	7
1.1 Сутність зовнішньої торгівлі та основні класифікації	7
1.2 Статистичні методи і показники аналізу динаміки зовнішньої торгівлі.....	12
1.3 Джерела інформації в аналізі зовнішньої торгівлі	18
2 ЕКОНОМІКО-СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ	23
2.1 Оцінка стану і динаміки показників зовнішньої торгівлі товарами.....	23
2.2 Аналіз структурних зрушень в географічній і товарній структурі зовнішньої торгівлі	28
2.3 Індексний метод в аналізі умов зовнішньої торгівлі.....	34
ВИСНОВКИ	40
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ	43
ДОДАТКИ.....	47

ДОДАТОК Г

Приклад оформлення переліку умовних позначень та скорочень

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ ТА СКОРОЧЕНЬ:

ВВП — валовий внутрішній продукт
ВДВ — валова додана вартість
ВНП — валовий національний продукт
ВНД — валовий національний дохід
ВРП — валовий регіональний продукт
ІЛР — індекс людського розвитку
ІСЦ — індекс споживчих цін
КВЕД — класифікатор видів економічної діяльності
СНР — система національних рахунків
грн — гривня
дол. США — долар США
міс. — місяць
млн — мільйон
млрд — мільярд
р. — рік
т — тонна
тис. — тисяча

ДОДАТОК Д
Приклад оформлення вступу роботи
ВСТУП

Актуальність теми. Глобалізація і цифровізація економіки, активні євроінтеграційні процеси щороку позначаються на умовах і показниках зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Значний вплив має також запровадження безвізового режиму в Україні з країнами Європейського Союзу, що відкриває нові можливості і виклики, пов'язані із зовнішньоекономічною діяльністю.

Актуальним об'єктом дослідження є динаміка зовнішньоекономічної діяльності, зокрема, вивчення таких питань, як тенденції у динаміці зовнішньої торгівлі товарами, її географічна і товарна структура, які чинники мають позитивний і негативний вплив на експортний потенціал країни. Позитивна динаміка показників зовнішньої торгівлі товарами, зокрема експорту, має прямий вплив на індикатори платіжного балансу, макроекономічні показники, конкурентні позиції країни, регіону та конкретного суб'єкта бізнесу. У зв'язку з цим вивчення процесів зовнішньої торгівлі є традиційно актуальним завданням.

Метою курсової роботи є поглиблення знань у галузі методів аналізу динаміки зовнішньої торгівлі та їх застосування у вивченні закономірностей динаміки зовнішньої торгівлі в Україні.

Об'єкт дослідження — зовнішня торгівля товарами в Україні. *Предмет дослідження* — методи аналізу динаміки зовнішньоторговельних операцій в Україні з урахуванням їх географічної і товарної структури та регіональних особливостей.

Завдання курсової роботи:

- визначити сутність зовнішньої торгівлі та охарактеризувати класифікатори, які використовують для її вивчення;
- висвітлити статистичні методи і показники для аналізу динаміки зовнішньої торгівлі товарами;
- систематизувати джерела інформації в аналізі зовнішньої торгівлі ;
- оцінити динаміку, основних статистичних показників зовнішньої торгівлі товарами в Україні;
- здійснити аналіз структурних зрушень в географічній і товарній структурі зовнішньої торгівлі;
- оцінити умови зовнішньої торгівлі товарами з використанням індексного методу.

У процесі виконання курсової роботи використано загальні і спеціальні методи наукових досліджень, а саме, метод зведення і групування, абсолютних і

відносних показників — в аналізі товарної і географічної структури зовнішньої торгівлі, індексний метод — у вивченні інтенсивності структурних рушень зовнішньої торгівлі, а також умов торгівлі за ціною та фізичним обсягом продажу, методи дисперсійного аналізу — у факторному аналізі регіональних особливостей зовнішньої торгівлі, табличний і графічний методи — для візуалізації результатів дослідження.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі документи, що регулюють процеси зовнішньоекономічної діяльності країни; статистичні дані Державної служби статистики України; Національного банку України, публікації вітчизняних і зарубіжних авторів з теми курсової роботи, зокрема І. Бураковського, О. Бетлія, М. Вдовин, О. Гринькевич, О. Марець та інших.

Курсова робота складається зі вступу, двох розділів основної частини, висновків і додатків загальним обсягом 35 сторінок.

ДОДАТОК Е

Приклад оформлення висновків та рекомендацій

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

У теоретичній частині курсової роботи висвітлено економічну сутність зовнішньої торгівлі, основні класифікатори, показники для аналізу зовнішньої торгівлі товарами в Україні, а також джерела статистичної інформації.

Зовнішня торгівля України — це діяльність суб'єктів господарювання України та інших держав, яка має місце як на території України, так і за її межами і пов'язана з посередництвом між виробниками і споживачами у здійсненні угод купівлі-продажу товарів або послуг. Зовнішня торгівля є одним із видів зовнішньоекономічної діяльності і регулюється Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність».

Для статистичного вивчення зовнішньої торгівлі товарами використовують, такі поняття, як експорт, імпорт, резидент та нерезидент. Для класифікації і кодування товарів у статистиці зовнішньої торгівлі застосовуються Українську класифікацію товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД), яка базується на Гармонізованій системі опису та кодування товарів (далі — ГС) та Комбінованій номенклатурі Європейського Союзу (КН ЄС).

У вивченні зовнішньої торгівлі основними абсолютними показниками є експорт та імпорт. Аналіз цих показників додатково здійснюють за допомогою експортної та імпортної квоти. Експортна квота — частка експорту країни у ВВП, імпортна квота — частка імпорту країни у ВВП.

У роботі висвітлено особливості застосування індексного методу у вивченні «умов» торгівлі, індексу фізичного обсягу Ласпейреса та індексу цін Пааше. Для розрахунку використовують середньорічні показники експорту та імпорту однорідних товарів (відповідності згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗД)) за попередній рік та аналогічні дані за поточний період, за яким розраховують показники кількості та вартості.

Для статистичного вивчення динаміки зовнішньої торгівлі товарами використовують дані адміністративної статистики, а саме Державної фіскальної служби України. Ця служба узагальнює і формує базу даних митних декларацій. Зведені дані подають у Державну службу статистики. Інформаційну базу для статистичного аналізу зовнішньої торгівлі можна одержати із офіційних статистичних публікацій, які представлені статистичними збірниками, бюлетенями, доповідями та експрес-випусками.

В аналітичній частині курсової роботи здійснено аналіз показників динаміки зовнішньої торгівлі в Україні, структурних зрушень в географічній і

товарній структурі зовнішньої торгівлі, а також використано індексний метод індексів аналізі умов торгівлі.

В аналізі динаміки абсолютних показників зовнішньої торгівлі товарами спостерігається нестабільна динаміка розвитку експорту та імпорту в Україні. Це можна побачити у двох точках стрімкого падіння цих показників у 2008 та 2015 році. Також лінія імпорту завжди вища за лінію експорту, що свідчить про залежність економіки України від імпорту, а також, що Україна більше імпортує ніж експортує власних товарів за кордон. Протягом 1996-2018 роки сальдо експорту-імпорту товарів в Україні є від'ємним, окрім декількох років (2000-2005, 2015), що свідчить про переважання імпорту над експортом в Україні.

Динаміка експортної квоти товарів в Україні за період 1996-2018 роки також є нестабільною, про що свідчать дві екстремальні точки, точка мінімуму у 1997 році та точка максимуму у 2004 році. Натомість динаміка імпоротної квоти є більш стабільною, без різких спадків та зростань.

У географічній структурі зовнішньої торгівлі України відбулися помітні зміни, адже частка країн ЄС в українському експорті зросла, натомість частка країн колишньої СНД зменшилася, частка імпорту товарів з цієї групи країн також зменшилася. За допомогою індексу Рябцева ми проаналізували інтенсивність структурних зрушень. Розрахувавши цей індекс, можна побачити, що географічна структура експорту українських товарів за період 1998-2018 років не зазнала значних статистично суттєвих відмінностей, натомість структура імпорту товарів в Україну за період 1998-2018 років має істотні відмінності. Головним чинником таких змін є суттєве зменшення імпорту з країн СНД — на 23.7%. Істотні зрушення товарної структури експорту України пов'язані з помітним зменшення обсягів і частки експорту українських недорогоценних металів і виробів з них і одночасним зростанням експорту продуктів рослинного походження.

Проаналізувавши транскордонний чинник за допомогою методів дисперсійного аналізу можна зробити висновок, що він має істотний, але не визначальний вплив на інтенсивність зовнішньої торгівлі України з країнами ЄС. На експорт українських товарів більшою мірою впливає спеціалізація регіону у виробництві продукції, що користуються вищим попитом і експортним потенціалом на внутрішньому ринку ЄС.

Використовуючи індекс фізичного обсягу Ласпейреса в аналізі умов зовнішньої торгівлі, ми виявили, що у 2009-2019 рр. відбулося два спади фізичного обсягу імпорту та експорту — у 2009 році та 2014-2015 роках. У 2015 році фізичний обсяг експорту зменшився на 7,9%, а імпорту — на 25,6% порівняно з 2014 роком, натомість у 2019 році фізичний обсяг експорту збільшився на 5,7%, а імпорту- на 6,1% порівняно з 2018 роком. Коливання

кількісного індексу умов торгівлі в Україні значною мірою пов'язані з різким зростанням курсу долара у 2009 і 2014-2015 роках і здорожчанням імпорту, а відповідно — зниженням попиту та імпортовані товари, за які треба платити вищу ціну. За допомогою індексу цін Пааше бачимо спостерігаємо швидші темпи приросту ціни імпорту, ніж експорту. Це підтверджує ціновий індекс умов торгівлі, у всі роки торгівлі він є меншим за 100%. Це свідчить про заниження цін на українську продукцію порівняно з іноземною, що є негативним фактором для умов зовнішньої торгівлі.

ДОДАТОК Ж
Приклад оформлення завдання

Львівський національний університет імені Івана Франка

Факультет	економічний факультет
Кафедра	статистики
Освітній ступінь	бакалавр
Спеціальності	051 Економіка
Спеціальності	Економічна аналітика та бізнес-статистика

З А В Д А Н Н Я

на курсову роботу

Гальчинської Ілони Володимирівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. **Тема роботи** Методи аналізу динаміки у вивченні зовнішньої торгівлі

2. **Строк подання студентом роботи** 18 травня 2020 року

3. **Вихідні дані до роботи**

Законодавчі та інші нормативно-правові акти з питань регулювання зовнішньої торгівлі в Україні, методологічні положення Державної служби статистики України щодо методики розрахунку показників зовнішньої торгівлі товарами; наукові публікації і навчальна література з митної статистики зовнішньої торгівлі, статистичні інформація Держстату та інших міністерств і відомств у галузі зовнішньої торгівлі

4. **Зміст розрахунково-пояснювальної записки**

Розділ 1. Методичні і прикладні засади аналізу зовнішньої торгівлі.

Розділ 2. Економіко-статистичний аналіз динаміки зовнішньої торгівлі в Україні.

5. **Перелік графічного матеріалу** (із точним зазначенням обов'язкових креслень)

Таблиці з результатами аналізу структури і структурних зрушень в експорті та імпорту товарів, графіки динаміки експорту та імпорту товарів, сальдо товарів, індексу умов зовнішньої торгівлі.

6. **Дата видачі завдання** 31 жовтня 2019 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів курсової роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітки
1	<i>Вивчення літературних джерел з тематики курсової роботи, складання і погодження з керівником плану роботи</i>	<i>14.11.2019</i>	
2.	<i>Написання першого розділу роботи і висновків до нього</i>	<i>20.01.2020</i>	
3.	<i>Підготовка даних до написання аналітичної частини роботи. Написання другого розділу курсової роботи і висновків до нього.</i>	<i>19.03.2020</i>	
4	<i>Оформлення вступу і загальних висновків курсової роботи</i>	<i>02.04.2020</i>	
5	<i>Подання роботи на рецензування науковим керівником. Врахування зауважень і рекомендацій керівника.</i>	<i>14.04.2020</i>	
6.	<i>Подання завершеної курсової роботи для реєстрації на кафедрі</i>	<i>18.05.2020</i>	

Студент

_____ (підпис)

Гальчинська І.В.

Науковий керівник

_____ (підпис)

проф. Гринькевич О.С.

ДОДАТОК И

Приклад оформлення бібліографічного опису у переліку джерел посилання

Книги	
Один автор	Скидан О. В. Аграрна політика в період ринкової трансформації : монографія. Житомир : ЖНАЕУ, 2018. 375 с.
Два автора	Крушельницька О. В., Мельничук Д. П. Управління персоналом : навч. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ, 2015. 308 с.
Три автора	Скидан О. В., Ковальчук О. Д., Янчевський В. Л. Підприємництво у сільській місцевості : довідник. Житомир, 2013. 321 с.
Чотири автори	Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А. Київ : Укراгропромпродуктивність, 2006. 106 с. Основи марикультури / Грициняк І. І. та ін. Київ : ДІА, 2013. 172 с.
П'ять і більше авторів	Екологія : навч. посіб. / Б. В. Борисюк та ін. Житомир, 2003. 174 с. Методи підвищення природної рибопродуктивності ставів / Андрющенко А. І. та ін. ; за ред. М. В. Гринжевського. Київ, 2018. 124 с.
Колективний автор	Органічне виробництво і продовольча безпека : зб. матеріалів доп. учасн. III Міжнар. наук.-практ. конф. / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир : Полісся, 2015. 648 с.
Багатотомне видання	Генетика і селекція в Україні на межі тисячоліть : у 4 т. / гол. ред. В. В. Моргун. Київ : Логос, 2001. Т. 2. 636 с. Фауна України. В 40 т. Т. 36. Инфузории. Вып. 1. Суктории (<i>Ciliophora</i> , <i>Suctorea</i>) / И. В. Довгаль. Киев : Наукова думка, 2013. 271 с.
За редакцією	Доклінічні дослідження ветеринарних лікарських засобів / за ред. І. Я. Коцюмбаса. Львів : Тріада плюс, 2006. 360 с.
Автор і перекладач	Котлер Ф. Основы маркетинга : учеб. пособие / пер. с англ. В. Б. Боброва. Москва, 1996. 698 с. Брігхем Є. В. Основи фінансового менеджменту / пер. з англ. В. Біленького та ін. Київ : Молодь, 1997. 998 с.
Частини видання	
Розділ книги	Саблук П. Т. Напрямки розвитку економіки в аграрній сфері виробництва. <i>Основи аграрного підприємництва</i> / за ред. М. Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5–15.
Тези доповідей, матеріали конференцій	Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. <i>Органічне виробництво і продовольча безпека</i> : зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир : Полісся, 2014. С. 103–108. Скидан О. В., Судак Г. В. Розвиток сільськогосподарського підприємництва на кооперативних засадах. <i>Кооперативні читання: 2013 рік</i> : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 4–6 квіт. 2013 р. Житомир : ЖНАЕУ, 2013. С. 87–91.
Статті з продовжуючих та періодичних	Якобчук В. П. Стратегічні пріоритети інноваційного розвитку підприємництва в аграрній сфері. <i>Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Сер. Економіка</i> . 2013. Вип. 148. С. 31–34.

видань	<p>Масловська Л. Ц., Савчук В. А. Оцінка результативності і ефективності виробництва органічної агропродовольчої продукції. <i>Агросвіт</i>. 2016. № 6. С. 23–28.</p> <p>Акмеологічні засади публічного управління / Є. І. Ходаківський та ін. <i>Вісник ЖНАЕУ</i>. 2017. № 1, т. 2. С. 45–58.</p> <p>Dankevych Ye. M., Dankevych V. Ye., Chaikin O. V. Ukraine agricultural land market formation preconditions. <i>Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis</i>. 2017. Vol. 65, №. 1. P. 259–271.</p>
Електронні ресурси	
Книги	<p>Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С. Товарна інноваційна політика : підручник. Суми : Університетська книга, 2007. 281 с. URL: ftp://lib.sumdu.edu.ua/Books/1539.pdf (дата звернення: 10.11. 2017).</p>
Періодичні видання	<p>Клітна М. Р., Брижань І. А. Стан і розвиток органічного виробництва та ринку органічної продукції в Україні. <i>Ефективна економіка</i>. 2013. № 10. URL: http://www.m.nayka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=ua&z=2525 (дата звернення: 12.10.2017).</p> <p>Neave H. Deming's 14 Points for Management: Framework for Success. <i>Journal of the Royal Statistical Society. Series D (The Statistician)</i>. 2012. Vol. 36, № 5. P. 561–570. URL: http://www2.fiu.edu/~revellk/pad3003/Neave.pdf (Last accessed: 02.11.2017).</p> <p>Colletta L. Political Satire and Postmodern Irony in the Age of Stephen Colbert and Jon Stewart. <i>Journal of Popular Culture</i>. 2009. Vol. 42, № 5. P. 856–874. DOI: 10.1111/j.1540-5931.2009.00711.x.</p>
Сторінки з веб-сайтів	<p>Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? <i>Екологія життя</i> : веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua (дата звернення: 12.10.2017).</p>
Інші документи	
Патенти	<p>Комбайн рослинозбиральний універсальний : пат. 77937 Україна : МПК А01D 41/02, А01D 41/04, А01D 45/02. № а 2011 09738 ; заявл. 05.08.2011 ; опубл. 11.03.2013, Бюл. № 5.</p>
Авторські свідоцтва	<p>А. с. 1417832 ССРСР, МКИ А 01 F 15/00. Стенка рулонного пресодборщика / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. № 4185516 ; заявл. 22.01.87 ; опубл. 23.08.88, Бюл. № 31.</p>
Дисертації, автореферати дисертацій	<p>Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організму мешканців сільських територій Полісся України : дис. ... д-ра с.-г. наук : 03.00.16 / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир, 2011. 392 с.</p> <p>Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організму мешканців сільських територій Полісся України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра с.-г. наук : 03.00.16. Житомир, 2011. 40 с.</p>
Препринти	<p>Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. 7 с. (Препринт. НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).</p>

ДОДАТОК К
Приклад оформлення рецензії на курсову роботу
Львівський національний університет імені Івана Франка
економічний факультет
кафедра статистики

РЕЦЕНЗІЯ НА КУРСОВУ РОБОТУ

на курсову роботу

Гальчинської Ілони Володимирівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

Спеціальності 051 «Економіка»

Спеціальності «Економічна аналітика та бізнес-статистика»

Тема *Методи аналізу динаміки у вивченні зовнішньої торгівлі*

Реєстраційний № _____ Дата одержання роботи «__» _____ 2020 р.

Рецензент *проф. Гринькевич Ольга Степанівна*
(вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

**Оцінювання рівня виконання завдань
курсвої роботи науковим керівником**

№	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів	Оцінка наукового керівника
1.	Якість виконання теоретичної частини курсвої роботи: повнота літературного огляду, наявність авторського аналізу літературних джерел, грамотність цитування	15 балів	
2.	Якість статистичного аналізу та інтерпретації отриманих результатів, аргументація доцільності використання методів дослідження та застосування ППП	15 балів	
3.	Відповідність змісту роботи темі роботи, адекватність обраних для дослідження методів	5 балів	
4.	Чіткість, логічність та обґрунтованість викладу, правильність та наукова обґрунтованість висновків, наукова новизна та повнота дослідження	5 балів	
5.	Ступінь самостійності та наявність творчого підходу	5 балів	
6.	Якість оформлення роботи, дотримання вимог методики щодо написання курсових робіт	5 балів	
	<i>Загалом</i>	50 балів	36

Оцінювання захисту курсової роботи комісією

№	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів	Оцінка захисту і курсової роботи комісією
1.	Виступ студента на публічному захисті курсової роботи, чіткість, лаконічність, логічність викладення матеріалу	20	
2.	Правильність відповідей на поставлені запитання	20	
3.	Якість презентаційних (роздаткових) матеріалів	10	
	<i>Загалом</i>	50 балів	
Разом		100 балів	

Допущена до захисту « ____ » _____ 2022 р. _____
(підпис рецензента)

Захищено _____ з оцінкою: _____
(дата захисту)

Національна шкала _____
Кількість балів _____ Оцінка ECTS _____

Члени комісії:

_____	проф. Матковський С.О.
(підпис)	(Прізвище та ініціали)
_____	проф. Гринькевич О.С.
(підпис)	(Прізвище та ініціали)
_____	доц. Панчишин Т.В.
(підпис)	(Прізвище та ініціали)

ДОДАТОК Л

Критерії оцінювання студентських наукових робіт зі спеціалізації «Економічна аналітика та статистика»

(назва галузі знань, спеціальності, спеціалізації)

№ з/п	Характеристики та критерії оцінки рукопису наукової роботи	Максимальна кількість балів
1	Актуальність проблеми	10
1.1	Актуальність предмета та об'єкта дослідження	5
1.2	Формулювання мети й конкретних завдань дослідження (3 бали) із зазначенням невирішеної частини проблеми (2 бали)	5
2	Новизна та оригінальність ідей	15
3	Використані методи дослідження	15
3.1	Аргументація доцільності використання обраних методів дослідження	5
3.2	Коректність використання методів дослідження	10
4	Теоретичні наукові результати	10
4.1	Конкретність висновків дослідження	5
4.2	Відповідність висновків поставленим завданням	5
5	Практична направленість результатів (документальне підтвердження впровадження результатів роботи, окрім впровадження у навчальний процес)	20
5.1	Використання реальних і сучасних статистичних даних	5
5.2.	Наявність практичних рекомендацій у висновках роботи	5
5.3	Наявність документального підтвердження впровадження результатів	10
6	Рівень використання наукової літератури та інших джерел інформації	5
6.1	Аналіз наукових публікацій з тематики дослідження за останні 5 років	2
6.2	Відповідність списку джерел посиланням у тексті роботи	1
6.3	Оформлення списку джерел згідно з вимогами	2
7	Ступінь самостійності роботи	10
7.1	Наявність самостійно одержаних наукових результатів та дотримання правил цитування	5
7.2	Повнота висвітлення одержаних наукових результатів	5
8	Якість оформлення	5
8.1	Дотримання вимог до оформлення та структури роботи	2
8.2	Коректність оформлення рисунків і таблиць та посилань на використані кількісні дані	3
9	Наукові публікації	10
9.1	Стаття у зарубіжному виданні	5
9.2	Стаття у фаховому виданні	3
9.3	Тези доповіді (не більше 2 тез)	2
9.4	Інші публікації	1

Джерело: додаток до Положення про Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт з галузей знань і спеціальностей (пункт 5 розділу IV)

ДОДАТОК М

Перелік рекомендованих аналітичних центрів

Таблиця М.1 – Кращі аналітичні центри світу з питань внутрішньої економічної політики за версією рейтингу Global Go To Think Tank Index

Назва центру, країна	Місце у рейтингу		
	2018 рік	2019 рік	2020 рік
Brookings Institution (США)	1	1	1
National Bureau of Economic Research (NBER) (США)	2	2	2
German Institute for Economic Research (DIW) (Німеччина)	3	3	3
Peterson Institute for International Economics (PIIE) (США)	4	4	4
Adam Smith Institute (ASI) (Об'єднане Королівство)	5	5	5
Heritage Foundation (США)	6	6	6

Джерело: складено студентами освітньої програми «Економічна аналітика та бізнес-статистика» Р. Гаєвською та А. Мацях за даними рейтингу Global Go To Think Tank Index.

Таблиця М.2 – Кращі українські аналітичні центри за версією міжнародного рейтингу Global Go To Think Tank Index

Категорія	2018 рік	2020 рік
Загальний рейтинг (країни Центральної та східної Європи)	Центр Разумкова	Центр Разумкова
Внутрішня економічна політика	Український центр економічних та політичних досліджень	Український центр економічних та політичних досліджень
Зовнішня політика та міжнародні відносини	Міжнародний центр перспективних досліджень (МЦПД)	Міжнародний центр перспективних досліджень (МЦПД)
Політика міжнародного розвитку	Центр Разумкова	Центр Разумкова
Міжнародна економічна політика	Центр Разумкова	Центр Разумкова
Прозорість (чесність, зрозумілість) та належне управління	Фонд демократичних ініціатив імені Ілька Кучеріва (ФДІ)	Фонд демократичних ініціатив імені Ілька Кучеріва (ФДІ)
Кампанія адвокації	Інститут економічних досліджень та політичних консультацій (ІЕД)	Інститут економічних досліджень та політичних консультацій (ІЕД)
Пов'язаний з урядом	Національний інститут стратегічних досліджень	Національний інститут стратегічних досліджень
Керування	Центр Разумкова	Центр Разумкова
Використання медіа носіїв	Міжнародний центр політичних досліджень	Міжнародний центр політичних досліджень
Незалежний	Український центр незалежних політичних досліджень	Український центр незалежних політичних досліджень
З річним операційним бюджетом менше 5 мільйонів доларів США	Центр Разумкова	Центр Разумкова

Джерело: складено студентами освітньої програми «Економічна аналітика та бізнес-статистика» А. Осташовою та Б.Сенів за даними рейтингу Global Go To Think Tank Index.

Навчальне видання

**МАТКОВСЬКИЙ Семен Олексійович
ПАНЧИШИН Тарас Володимирович
ГРИНЬКЕВИЧ Ольга Степанівна
МАРЕЦЬ Оксана Романівна**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ**

**для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 051 «Економіка»**

**освітніх програм:
«Економічна аналітика та бізнес-статистика»
«Економіка та правове регулювання в бізнесі»**

Навчально-методичний посібник

Львівський національний університету імені Івана Франка
м. Львів, вул. Університетська 1, 79000

